

911.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia 1 grudnia 1932 r.

Regulamin Sądu Najwyższego.

Na podstawie art. 78 prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. z r. 1932 Nr. 102, poz. 863) oraz art. 675 kodeksu postępowania karnego z dnia 19 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. z r. 1932 Nr. 83, poz. 725) zarządzam co następuje:

DZIAŁ I.

ADMINISTRACJA SĄDOWA.

Rozdział I.

Pierwszy prezes Sądu Najwyższego.

§ 1. Pierwszy prezes wyznacza terminy i porządek dzienny zgromadzeń ogólnych i posiedzeń kolegium administracyjnego oraz wyznacza sędziów — sprawozdawców i współsprawozdawców w sprawach, rozpoznawanych przez zgromadzenie ogólne i kolegium administracyjne.

§ 2. Pierwszy prezes nie kieruje izbą, bierze jednak udział, jako przewodniczący, w posiedzeniach izb, w zakresie i terminach według swego uznania, uprzedzając o tem zawczasu właściwego prezesa.

§ 3. Pierwszy prezes może czasowo objąć kierownictwo izby lub wyznaczyć kierownika z pośród sędziów, jeżeli przerwa w urzędowaniu prezesa ma trwać lub trwa dłużej niż 6 tygodni.

§ 4. Pierwszy prezes udziela urlopów pracownikom sekretariatów i niższym funkcjonariuszom. Może upoważnić prezesów do udzielania tych urlopów w danej izbie na czas do 1 tygodnia.

§ 5. Pierwszy prezes, jako przewodniczący Najwyższego Sądu Dyscyplinarnego, pełni w tym zakresie czynności, należące, w myśl niniejszego regulaminu, do prezesa.

§ 6. Pierwszemu prezesowi podlegają bezpośrednio: a) Biuro Orzecznictwa, b) Sekretariat Prezydjalny, c) Biuro Rachuby, d) Biuro Podawcze, e) Biblioteka i f) Archiwum.

§ 7. Pierwszy prezes, po porozumieniu z właściwym prezesem sądu apelacyjnego, powołuje asesorów sądowych i aplikantów sądowych do czynności pomocniczych.

Rozdział II.

Prezes Sądu Najwyższego.

§ 8. Prezes wyznacza terminy posiedzeń, skład sędziów i porządek dzienny każdego posiedzenia; przewodniczy na posiedzeniach całej izby oraz może brać udział, jako przewodniczący, w innych posiedzeniach izby.

§ 9. Co do każdego pisma, wpływającego do sądu, a nie mającego charakteru nowej sprawy, prezes wydaje zarządzenie pisemne, po niezwłocznym przedstawieniu mu pisma przez kierownika sekretariatu.

§ 10. Jeżeli ustawa inaczej nie stanowi, prezes może powierzyć kierownikowi sekretariatu wydawanie niebudzących wątpliwości zarządzeń, dotyczących zawiadamiania stron o terminie posiedzenia lub o wyniku sprawy, wydawania stronom odpisów lub zaświadczeń z akt sprawy tudzież załączania do akt pism, nie wymagających innego załatwienia.

§ 11. Prezes sprawuje bezpośredni nadzór nad wyznaczonymi do izby członkami Biura Orzecznictwa, asesorami i aplikantami sądowymi oraz pracownikami sekretariatu.

§ 12. Celem omówienia bieżących kwestyj z zakresu czynności izby prezes może zwoływać zebrania sędziów danej izby. Udział wezwanych sędziów jest obowiązkowy. Na zaproszenie prezesa w zebraniu mogą brać udział prokuratorzy danej izby. O terminie tych zebrań oraz treści narad powinien być zawiadomiony pierwszy prezes.

Rozdział III.

Okres urlopów wypoczynkowych i zwolnienia od zajęć.

§ 13. Okres urlopów wypoczynkowych przypada w zasadzie na czas od 15 czerwca do 15 września włącznie.

Pierwszy prezes zwalnia sędziów od zajęć po zasięgnięciu opinii prezesa izby.

DZIAŁ II.

POSIEDZENIA SĄDOWE.

Rozdział I.

Czynności przygotowawcze.

§ 14. Po wpłynięciu sprawy sekretariat izby zaciąga ją do repertorium i przedstawia prezesowi celem wyznaczenia sędziego - sprawozdawcy i terminu posiedzenia, na którym sprawa ma być rozpoznawana.

Jeżeli ustawa lub stan sprawy tego wymaga, prezes, przed wyznaczeniem posiedzenia do rozpoznania sprawy, wyznacza termin posiedzenia niejawnego.

§ 15. Sprawy pokrewne w miarę możliwości powinny być powierzane jednemu i tym samym sędziom - sprawozdawcom.

§ 16. W razie odroczenia sprawy lub ponownego jej wpłynięcia po uchyleniu orzeczenia i następnym rozpoznaniu sprawy przez sąd niższej instancji należy w miarę możliwości powierzyć sprawę temu samemu sprawozdawcy.

§ 17. Sprawy karne, w których środek odwoławczy założył prokurator apelacyjny lub okręgowy, oraz te sprawy cywilne, w których przedstawienie wniosku przez prokuratora nie jest ustawowo wymagane, przez Sąd Najwyższego, przed wyznaczeniem terminu posiedzenia, przesyła pierwszemu prokuratorowi celem złożenia oświadczenia co do rozpoznania środka odwoławczego (art. 235¹ u. s. p.) oraz co do tego, czy prokuratura Sądu Najwyższego weźmie udział w odnośnej sprawie cywilnej (art. 39 § 2 u. s. p.) i czy wniosek jej będzie złożony pisemnie czy też zgłoszony ustnie na posiedzeniu.

§ 18. Akta spraw, wyznaczonych do ostatecznego rozpoznania, przesyła się co najmniej na 31 dni przed terminem posiedzenia do właściwego prokuratora celem przygotowania wniosku w ciągu dni 14 od daty ich otrzymania. W sprawach cywilnych, w których pierwszy prokurator zapowiedział zgłoszenie ustnego wniosku (§ 17), akta spraw przesyła się prokuratorowi na przeciąg dni siedmiu.

§ 19. Po zwrocie akt przez prokuratora, sekretariat izby przesyła je wraz z wnioskiem prokuratora niezwłocznie do sędziego-sprawozdawcy, który w ciągu następnego dnia 14, a w każdym razie nie później, niż na 3 dni przed terminem posiedzenia, zwraca akta do sekretariatu izby.

§ 20. Terminy 14-dniowe (§ 18 i 19) mogą ulec skróceniu lub przedłużeniu na mocy zarządzenia prezesa, wydanego w razie potrzeby po porozumieniu z prokuratorem.

§ 21. Prezes może wyznaczyć współsprawozdawcę oraz zarządzić kolejne przesłanie akt na czas określony do wszystkich członków składu sądzącego.

§ 22. Ostatnie 3 dni przed terminem rozprawy akta sprawy powinny się znajdować w sekretariacie i być dostępne dla stron.

Wniosku prokuratora nie załącza się do akt sprawy i stronom się nie okazuje. Sekretariat izby przechowuje go oddzielnie, jeśli sędzia-sprawozdawca nie zachował go u siebie.

Rozdział II.

Przepisy ogólne o posiedzeniach.

§ 23. Sędziowie biorą udział w posiedzeniach w kolejności, ułożonej przez prezesa danej izby i podanej do wiadomości sędziom nie później, niż na miesiąc przed posiedzeniem. Terminu tego nie stosuje się w przypadkach pilnej potrzeby, wywołanej nagłością sprawy lub niemożnością przybycia wyznaczonego sędziego.

§ 24. Prezes może wezwać do udziału w posiedzeniu sędziego z innej izby po porozumieniu się z właściwym prezesem.

§ 25. O niemożności przybycia na posiedzenie sędzia powinien zawiadomić prezesa możliwie zawczasu.

§ 26. Protokółant prowadzi dziennik posiedzenia, w którym powinny być zapisane:

- 1) rok, miesiąc, dzień i godzina rozpoczęcia oraz ukończenia posiedzenia,
- 2) lista obecności, obejmująca nazwiska składu sądzącego, prokuratora i protokolanta,
- 3) wykaz spraw rozpoznawanych ze wskazaniem sędziego - sprawozdawcy,
- 4) wymienienie stron obecnych na rozprawie,
- 5) istota wniosków stron i prokuratora oraz zapadłego orzeczenia.

§ 27. Jeżeli ustawa lub przebieg sprawy tego wymaga, protokolant z polecenia przewodniczącego sporządza poza dziennikiem oddzielny protokół.

§ 28. Dziennik i protokół podpisują przewodniczący i protokolant.

§ 29. Uzasadnienie orzeczenia sporządza sędzia-sprawozdawca w ciągu miesiąca od daty ogłoszenia sentencji.

Termin powyższy może być przedłużony w poszczególnych przypadkach najwyżej o dni 30, za zgodą pierwszego prezesa.

W sprawach karnych, w których oskarżony jest aresztowany, uzasadnienie powinno nastąpić w ciągu dni 14.

Jeżeli sędzia - sprawozdawca nie uzna za możliwe podjąć się uzasadnienia orzeczenia, zapadłego przeciw jego wnioskowi, to sporządza je sędzia, wyznaczony przez skład orzekający z pośród tych, którzy głosowali za przyjęciem orzeczeniem.

§ 30. Sędzia przegłosowany może swoje odrębne zdanie dołączyć do akt Sądu Najwyższego w danej sprawie.

§ 31. Odpis każdego orzeczenia z uzasadnieniem, zapadłego w Sądzie Najwyższym w sprawie karnej, przesyła się pierwszemu prokuratorowi.

W sprawach cywilnych odpis orzeczenia z uzasadnieniem przesyła się prokuraturze Sądu Najwyższego na jej żądanie.

Rozdział III.

Posiedzenia niejawne.

§ 32. Na posiedzenia niejawne nie mają dostępu inne osoby poza składem orzekającym, prokuratorem i protokolantem.

§ 33. Na posiedzeniu niejawnym sąd, po wysłuchaniu sprawozdania sędziego-sprawozdawcy oraz wniosku prokuratora, przystępuje do narady.

Przy naradzie i głosowaniu prokurator nie jest obecny.

§ 34. Jeżeli prokurator złożył wniosek pisemny i na posiedzenie niejawne się nie stawił, sąd może zażądać jego stawiennictwa w przypadkach, gdy pisemny wniosek prokuratora nie obejmuje całości zagadnień, podlegających rozstrzygnięciu.

§ 35. Jeżeli ustawa inaczej nie stanowi, za-
padłe na posiedzeniu orzeczenia protokółant wpisuje
je do dziennika.

W sprawie zawilej do dziennika wpisuje się
tylko sentencję orzeczenia, poczem stosuje się prze-
pisy § 29 i 30.

Rozdział IV.

Rozprawy.

§ 36. Rozprawa rozpoczyna się o godzinie
10-ej i trwa w zasadzie nie dłużej, niż do godz. 16-ej.

§ 37. Wokanda spraw, wyznaczonych na roz-
prawę, powinna być wywieszona przed wejściem do
sali najpóźniej na 3 dni przed rozprawą. Drugi eg-
zemplarz wokandy powinien posiadać woźny audjen-
cjonalny.

Po jednym egzemplarzu wokandy doręcza się
biorącym udział w rozprawie sędziom, prokuratoro-
wi i protokółantowi.

§ 38. Na rozprawie przewodniczy prezes lub
jeden z sędziów, wyznaczony przez prezesa.

§ 39. Sędziowie i prokurator wkładają na
głowę birety przy odbieraniu przysięgi i przy ogła-
szaniu sentencji. Ponadto sędziowie wchodzą na sa-
lę rozpraw i wychodzą z niej w biletach.

§ 40. Po wywołaniu sprawy i po sprawozda-
niu sędziego przewodniczący udziela głosu osobom,
uprawnionym do udziału w rozprawie. Pierwszy głos
należy do strony, która założyła środek odwoław-
czy. Każda ze stron przemawia tylko raz; jedynie
w sprawach zawitych przewodniczący może zezwo-
lić na dalsze wywody.

§ 41. Po głosach stron składa wnioski proku-
rator, jeżeli bierze udział w sprawie, poczem sąd
udaje się na naradę.

§ 42. W sprawach, zawierających znaczną
liczbę zarzutów, można rozdzielić rozprawę i otwie-
rać ją kolejno nad poszczególnymi zarzutami lub gru-
pami oraz odbywać nad nimi narady.

Jeżeli którękolwiek zarzut musi pociągnąć za
sobą uchylenie zaskarżonego orzeczenia, sąd może
zaniechać rozważenia pozostałych zarzutów.

§ 43. Jeżeli na naradzie sąd dojdzie do wnio-
sku o konieczności uzyskania od stron dodatkowych
wyjaśnień, może w tym celu wznowić rozprawę
z udzieleniem głosu stronom i prokuratorowi.

§ 44. Jeżeli skład orzekający przekazuje za-
gadnienie prawne, wynikające w rozpoznanej spr-
awie, do rozstrzygnięcia składowi 7 sędziów, to ogła-
sza o tem publicznie.

Rozdział V.

**Przepisy szczególne, dotyczące posiedzeń składu po-
większonego, izby i zgromadzenia ogólnego.**

§ 45. Posiedzenia w składzie 7 sędziów oraz
posiedzenia izby i zgromadzenia ogólnego odbywają

się jawnie tylko w tych sprawach, w których roz-
strzygnięcie zagadnienia prawnego przekazano na
rozprawie

§ 46. W posiedzeniu w składzie 7 sędziów
biorą udział w miarę możliwości wszyscy sędziowie,
należący do składu orzekającego, który przekazał
zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia.

§ 47. O terminie posiedzenia wszyscy sędzio-
wie i prokurator, jeżeli ma brać w niem udział, po-
winni być powiadomieni co najmniej na 2 tygodnie
przed terminem z jednoczesnem wręczeniem im od-
pisów wniosków sędziego - sprawozdawcy i prokura-
tora, jeżeli wniosek złożył.

Termin powyższy może być skrócony tylko
w przypadkach wyjątkowych.

§ 48. Orzeczenie składu powiększonego do-
łącza się wraz z uzasadnieniem do akt sprawy i na
żądanie strony wydaje się jej w odpisie.

§ 49. Tezę, ustaloną przez skład powiększo-
ny, wciąga się w całości do uzasadnienia orzeczenia
składu zwykłego w danej sprawie.

§ 50. Posiedzenia zgromadzenia ogólnego wy-
znacza się w zasadzie na pierwszą lub trzecią sobotę
miesiąca.

§ 51. Jeżeli na zgromadzeniu ogólnem przy
obliczaniu kartek po głosowaniu znajdzie się taka
liczba kartek nieważnych, która mogłaby wpłynąć
na wynik głosowania, to odbywa się głosowanie po-
nowne.

§ 52. W sprawach, nie wchodzących w za-
kres orzecznictwa, a rozpoznawanych na posiedze-
niach zgromadzenia ogólnego, tudzież w przypad-
kach, przewidzianych w art. 41 § 1 u. s. p., prokura-
tor bierze udział w naradzie sędziów.

DZIAŁ III.

SPRAWY DISCYPLINARNE i WYBORCZE.

§ 53. W sprawach dyscyplinarnych sądu dy-
scyplinarnego wyższego oraz w sprawach dyscypli-
narnych notariuszów czynności prezesa pełni prezes
Sądu Najwyższego, wyznaczony w tym celu przez
kolegium administracyjne.

§ 54. Sprawy wyborcze należą do izby cy-
wilnej.

Na okres trwania tych spraw kolegium admi-
nistracyjne wyznacza do pomocy odpowiednią ilość
sędziów z izby karnej.

DZIAŁ IV.

BIURO ORZECZNICTWA.

§ 55. Biuro Orzecznictwa składa się z sę-
dziów i prokuratorów niższych instancji, bądź in-
nych osób, posiadających kwalifikacje na stanowiska
sędziowskie.

Sędziów i prokuratorów deleguje do biura Minister Sprawiedliwości na wniosek pierwszego prezesa.

Do asesorów sądowych stosuje się odpowiednio przepis § 8.

§ 56. Pierwszy prezes wyznacza z pośród członków Biura Orzecznictwa kierownika i jego zastępcę.

§ 57. Biuro Orzecznictwa posiada dla swoich czynności kancelaryjnych osobny sekretariat.

§ 58. Urlopów i zwolnień od zajęć członkom Biura Orzecznictwa udziela pierwszy prezes.

§ 59. Zadaniem Biura Orzecznictwa jest zbieranie materiału prawnego do orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz wydawnictwo urzędowego zbioru orzeczeń.

§ 60. Do Biura Orzecznictwa sekretariaty izb przesyłają odpisy wszystkich orzeczeń Sądu Najwyższego.

Członkowie biura opracowują otrzymany materiał i prowadzi kartkowy zbiór wykładni prawnej, do której wchodzi: a) tezy, wymienione w § 61, b) tezy, ustalone przez członków biura na podstawie orzeczeń i aprobowane przez prezesów właściwych izb, c) zasady prawne, wpisane do księgi zasad prawnych, złożone według ustaw i rozporządzeń oraz artykułów i paragrafów a także według alfabetycznego skorowidza rzeczowego.

Ponadto członkowie biura prowadzą zapiski co do ważniejszych prac naukowych z dziedziny prawa.

§ 61. Każdy skład orzekający, po rozstrzygnięciu zasadniczego zagadnienia prawnego, ustala wykładnię prawną w postaci sformułowanej tezy, która wchodzi w osnowę uzasadnienia orzeczenia. Sędzia - sprawozdawca określa odpowiedni ustęp uzasadnienia.

§ 62. Ustaloną w myśl § 61 tezę odbija się na oddzielnej kartce, którą sekretariat biura doręcza każdemu z sędziów danej izby oraz prokuratorze. Jeżeli wykładnia dotyczy także innej izby, odbitki doręcza się również jej prezesowi i sędziom.

§ 63. W razie spostrzeżenia rozbieżności w orzecznictwie kierownik biura zawiadamia o tem prezesa właściwej izby.

§ 64. Na żądanie prezesów, sędziów i prokuratorów Sądu Najwyższego, Biuro Orzecznictwa udziela im potrzebnych wyjaśnień na zasadzie materiału, znajdującego się w biurze, oraz w miarę potrzeby zbiera materiał dodatkowy.

§ 65. Materiał, zebrany przez Biuro Orzecznictwa, służy za podstawę do wydawnictwa urzędowego Zbioru Orzeczeń. Materiał, opracowany do druku, kierownik biura przedstawia prezesowi właściwej izby do aprobaty. Orzeczenia, aprobowane do druku, prezes izby przedstawia pierwszemu prezesowi, z którego polecenia następuje ogłoszenie w urzędowym Zbiorze Orzeczeń Sądu Najwyższego.

§ 66. W przeznaczonych do ogłoszenia dłuższych orzeczeniach można opuszczać ustępy nieistotne dla wykładni prawa. Nazwisk stron nie ogłasza się, zastępując je inicjałami.

§ 67. Pierwszy prezes, w porozumieniu z prezesami izb, może polecić członkom Biura Orzecznictwa inne czynności pomocnicze, a w szczególności: protokołowanie na posiedzeniach Sądu Najwyższego, przygotowywanie do spraw materiału naukowego i prawnego, opracowywanie w poszczególnych sprawach projektów orzeczeń lub wniosków prokuratorских, sprawdzanie toku czynności kancelaryjnych, sekretariatów oraz sprawowanie obron z urzędu w przypadkach, wskazanych w ustawie.

DZIAŁ V.

SEKRETARJATY.

Rozdział I.

Sekretariat prezydjalny.

§ 68. Sekretariat prezydjalny: 1) opracowuje według wskazówek pierwszego prezesa sprawy osobowe, administracyjne i gospodarcze Sądu Najwyższego oraz załatwia związane z tem czynności kancelaryjne; 2) jest sekretariatem Najwyższego i Wyższego Sądu Dyscyplinarnego; 3) prowadzi statystykę na podstawie materiałów, dostarczanych przez sekretariaty izb; 4) prowadzi kontrolę urlopów i zwolnień od zajęć.

§ 69. Naczelnikiem sekretariatu prezydjalnego jest w zasadzie członek Biura Orzecznictwa, wyznaczony na to stanowisko przez pierwszego prezesa.

§ 70. Naczelnik sekretariatu prezydjalnego sprawuje bezpośredni nadzór nad rachubą, biurem podawczem, biblioteką i archiwum; nadto, bezpośrednio lub za pośrednictwem jednego z urzędników sekretariatu prezydjalnego, sprawuje nadzór nad niższymi funkcjonariuszami Sądu Najwyższego.

Rozdział II.

Sekretariaty izb.

§ 71. Przy każdej izbie czynny jest osobny sekretariat, który załatwia wszelkie czynności kancelaryjne.

§ 72. Do akt, które po rozstrzygnięciu sprawy zwraca się sądowi niższej instancji, sekretariat dołącza wszystkie dokumenty, wniesione przez strony do Sądu Najwyższego, jeżeli ustawa inaczej nie stanowi, oraz po dwa uwierzytelnione odpisy orzeczeń, przeznaczone dla sądów instancji niższych, z których jeden powinien być wszyty do ich akt, drugi zaś dołączony do akt luźno. Zwrot akt do sądu niższej instancji z odpisami orzeczenia Sądu Najwyższego powinien nastąpić najpóźniej w 7 dni po sporządzeniu orzeczenia z uzasadnieniem.

DZIAŁ VI. INSTRUKCJE.

§ 73. Pierwszy prezes—dla całego sądu, oraz prezesi — dla swoich izb za zgodą pierwszego prezesa mogą wydawać instrukcje w granicach przepisu § 6 oraz działów IV i V regulaminu niniejszego.

§ 74. Instrukcja wchodzi w życie po wyrażeniu na nią zgody przez Ministra Sprawiedliwości w terminie, wskazanym przez Ministra.

PRZEPISY KONCOWE.

§ 75. Poza przepisami regulaminu niniejszego stosuje się odpowiednio w wewnętrznym urzędowaniu Sądu Najwyższego przepisy regulaminu ogólnego wewnętrznego urzędowania sądów apelacyjnych, okręgowych i grodzkich z dnia 1 grudnia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 110, poz. 905), zawarte w § 6, 7, 9, 10, 12, 18, 19, 21, 24, 25 — 27, 30, 31, 35, 52, 56 — 59, 62, 66, 68, 69, 72, 74, 76, 78, 80, 83 oraz w rozdziałach VIII, IX, X, XI, XII, XIV, XV, XVI, XVII i XVIII.

§ 76. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1933 r. Jednocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 lipca 1929 r. wraz z załączonym doń regulaminem ogólnym Sądu Najwyższego (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 427).

Będące dotychczas w użyciu w Sądzie Najwyższym repertoria, skorowidze i inne księgi pozostają nadal w mocy.

Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*
